

بررسی عددی جریان و انتقال حرارت جابجایی مخلوط نانوسیال درحفره تهویه شده با استفاده از مدل دوفازی مخلوط

امیرحسین نگهی*، کارشناسی ارشد مهندسی مکانیک، دانشگاه یزد، یزد، ایران. سید امیر عباس علومی، استادیار، گروه مهندسی مکانیک، واحد یزد، دانشگاه آزاد اسلامی، یزد، ایران. E-Mail: amir_ne69@yahoo.com

چکیدہ

در تحقیق حاضر انتقال حرارت جابجایی مخلوط (آرام) در محفظه در حال تهویه با حضور مانع داخلی به صورت مدل دوفازی(مخلوط) بررسی شدهاست.دیوارههای محفظه آدیاباتیک بودهو سیالورودی در دمای سردفرض شده است.انتقال حرارت جابجایی در نانوسیالات را میتوان با دو روش تک فازو دوفاز مدل کرد.در تحقیق حاضر، از روش دوفازی اویلری- اویلری (مخلوط) برای بررسی جریان نانوسیال استفاده شده است.

چشمه داخلی دارای شار حرارتی ثابت میباشد و همچنین بر روی چشمه دو فین تعبیه شده است.در این تحقیق از یک روش عددی حجم محدود استفاده شده است.تاثیر عدد گراشف، کسرحجمی نانوذرات، عدد رینولدز، نوع نانوسیالوموقعیتهای مختلف چشمه مورد مطالعه قرار گرفته است و نتایج به صورت نمودارهای خط جریان، هم دماوعدد ناسلت ارائه شده اند.در این تحقیق نانوسیال آب-آلومینا و آب-اکسیدمس با قطر نانو ذرات ۳۳ نانومتر و دمای ۳۰۰ کلوین به عنوان سیال عامل مورد استفاده قرار گرفته است.محدوده مورد استفاده برای عدد گراشف بین ^۲۰۲و^۵۰۰، کسر حجمی نانو ذرات بین ۰ تا ۲۰/۰ وعددرینولدز بین ۱۰۰ و ۵۰۰ می باشد.نتایج نشان دادند که افزایش کسر حجمی نانو ذرات سبب افزایش ناسلت جریان شده ولی افزایش گراشف بسته به رینولدز جریان موجب افزایش یا کاهش ناسلت جریان می شود.موقعیت مناسب چشمه درهردو عدد رینولدز گوشه سمت راست و بالا میباشد. از بین دو نانوسیالی که در این تحقیق استفاده شده بهترین خواص حرارتی را نانوسیالی آب-اکسید مس از خود نشان داد.

> **کلیدواژگان** نانوسیال، حفره دارای تهویه، جابجایی مخلوط، مدل دوفازی مخلوط.

Numerical Investigation of Heat and Fluid Flow in a Ventilated Cavity with Nanofluids using two-phase mixture model

A.Negahi, M.Sc. in Mech. Eng., Dept. of Mech. Eng., Yazd University, Yazd, Iran S. A.A Oloomi, Ass. Prof., Dept. of Mech. Eng., Yazd Branch, Islamic Azad University, Yazd, Iran

Abstract

At the present study, Eulerian-Eulerian two-phase method, (Mixture model) has been used for investigation of mix convection (laminar) in the ventilated cavity. All the walls are considered to be adiabatic and the cold nanofluid enters the cavity to cool the heat source Convection heat transfer in nanofluid can be modeled by two different methods single-phase method and two-phase method . At the present study, Eulerian-Eulerian two-phase method (Mixture model) has been used for investigation of nanofluid. The heat source has two fins. Transport equations for Newtonian fluid have been solved numerically, using finite volume method. The effects of relevant parameters such as Grashof number ($10^3 \leq Gr \leq 10^5$), Reynolds number ($100 \leq Re \leq 500$), solid volume fraction of the nanoparticles(0% to5%), type of nanofluid and location of the heat source on the cooling performance of thecavity have been studied. Results are presented in the form of streamlines, isotherms and average Nusselt number. The results indicate that increase in solid concentration leads to increase in the average Nusselt number at the heat source surface but the effects of Grashof number depends on Reynolds number. The best placement of heat source in order to maximize the heat transfer performance is top right corner. It is shown that cuowater nanofluid exhibits elevated thermal performance in comparison with Al2O3-water nanofluid.

Keywords : Nan fluids, ventilated cavity, mixed convection, two-phase mixture model.

۱– مقدمه

در سالیان اخیر با توجه به ضرورت استفاده از نانوسیالات در زمینه بهبود انتقال حرارت استفاده از نانو سیالات درون محفظه ها رایج گردیده و تاثیرات درصدهای حجمی نانوسیال در میزان انتقال حرارت وتغییر در خطوط جریان ودما به عنوان یکی از پارامترها مهم مورد بررسی قرار گرفته است.

یکیاز اولین مطالعات عددی توسط خانافر (Khanafer) وهمکارانش صورت گرفت. نتایج آن پها نشان میدهد که در یک گراشف معین نرخ انتقال حرارت با افزایش کسر حجمی نانوذرات افزایش مییابد[۱]. هوانگ (Hwang) و همکاران به مطالعه عددی انتقالحرارت در یک محفظه مستطیلی پرشده از یک نانوسیال پرداختند. آنها از مدلهای مختلفی برای ارزیابی ضریب هدایت حرارتی و ویسکوزیته نانوسیال استفاده کردند[۲].

پوترا (Putra) وهمکارانش در یک کار تجربی به بررسی انتقال حرارت در یک استوانه عمودی پرداختند که از زیر گرم میشد و جریان جابجایی طبیعی در آن بوجود می آمد. آنها با استفاده از نانوسیال آب– آلومینا و غلظتهای ۱ و۴ درصد و نسبتهای منظر متفاوت این موضوع را بررسی کردند. آنها در تمامی بازه عدد رایلی و نسبت حجمی های مختلف نانوذرات کاهش انتقال حرارت را گزارش نمودند[۳]. در یک مطالعه عددی هو (Ho) وهمکارانش اثرات لزجت دینامیکی و ضریب هدایت حرارتی نانوسیال را بر انتقال حرارت آن درون محفظه مربعی بررسی کردند. از جمله نتایج این بررسی آن است که در یک رایلی مشخص با افزایش در صد غلظت نانوسیال جریان ناشی از نیروی شناوری کاهش مییابد[۴]. شاهی (Shahi) وهمكاران به بررسي جابجايي تركيبي نانوسيال درمحفظه مورد تهویه که یک چشمه حرارتی بدون ضخامت بر روی دیوار افقی پایین نصب شده است، پرداختهاند. آنها بهبود انتقال حرارت در اثر استفاده گراشف متفاوت گزارش کردند[۵]. معادلات بقا از

روش حجم محدود حل شده و همچنین جهت لزجت وضریب هدایت نانوسیال به ترتیب از مدلهای برینکمن (Brinkman) [۶] و پاتل (Patel) [۷] استفاده شده بود. مشاهده شد که افزایش عدد ریچاردسون انتقال حرارت وناسلت را بهبود بخشیده و باعث کاهش دما در نزدیکی منبع حرارتی می گردد. افزایش غلظت هم نتایج مشابهی را به دنبال داشت.

ابوندا (Abunada) وازتاپ (Oztop) اثر تغییر زاویه بر نرخ انتقال گرما در یک حفره حاوی نانوسیال را به صورت عددی مورد مطالعه قراردادند و نشاندادند که اثر غلظت نانوذرات بر عدد ناسلت در مقادیر پایین کسر حجمی بیشتر از مقادیر بالای کسر حجمی است[۸].

امین الساداتی و قاسمی [۹] و محمودی و همکارانش[۱۰] به شبیهسازی انتقال حرارت جابجایی طبیعی در محفظههای دو بعدی پرداختند. آنها همگی افزایش و بهبود انتقالحرارت جابجایی طبیعی در اثر بکارگیری نانوسیال را گزارش کردند. آنها برای تخمین لزجت نانو سیال از مدل برینکمن [۶] استفاده کردند.

علیزاده و همکاران[۱۱] به بررسی جریان و انتقال حرارت نانوسیال درون محفظه مورد تهویه که درآن یک جسم داخلی تولید حرارت میکند،به صورت عددی بررسی کردهاند. از جمله نتایج این بررسی عبارت از این است که افزایش و یا کاهش ناسلت به موقعیت منبع حرارتی در محفظه وابسته است.

در مطالعه حاضر به بررسی جابجایی مخلوط (آرام) برای نانوسیال آب – آلومینا درون یک محفظه مربعی دارای تهویه با وجود منبع حرارتی و با استفاده از مدل دوفازی پرداخته شده -است. به طور خاص در مسئله اخیر بررسی اثرات ناشی از تغییر پارامترهای موثر بر میدان جریان و میزان انتقال حرارت به صورت تجربی در اغلب موارد کاری هزینه بر و دشوار بوده لذا استفاده از روش های عددی به عنوان جایگزین مناسب برای شبیه سازی این گونه مسائل مطرح است. کار انجام شده ادامه

مرجع [۱۱] بوده و تحلیل دو فازی در هندسه مشابه تاکنون انجام نشده و در اینجا از طریق مدل دو فازی به بررسی مساله پرداخته شدهاست. سرعت لغزشی بین سیال و ذرات جامد صفر نیست و با وجود عواملی از قبیل نیروی اصطکاک بین سیال و ذرات جامد، بنابراین استفاده از روش دوفازی برای مدل کردن نانوسیالها مناسب تر است. انتقال حرارت جابجایی ترکیبی در محفظهها دارای کاربردهای مختلفی از قبیل تهویه مکانها، تجهیزات خنک کننده الکترونیکی، کلکتورهای خورشیدی و غیره میباشد. در هندسه مورد تحقیق برای افزایش سطح چشمه جرارتی از فین استفاده شده و محل قرارگیری فینها اختیاری بوده و میتوان در مکانهای دیگری از چشمه قرار گرفته و حتی میتوان تعداد بیشتری اختیار کرد.

۲– مدلسازی فیزیکی و فرمولبندی مسأله

C هندسه مورد نظر مطابق شکل (۱) می باشد، طول فین ها C وضخامتی معادل ۱/۱C دارا می باشند. دیواره های محفظه عایق بوده و ارتفاع دیواره عمودی و افقی حفره بترتیب H و L می-باشد. چشمه داخلی دارای شار حرارتی ثابت می باشد. اندازه ورودی و خروجی محفظه برابر ۱/۱۲ فرض شده اند.

خواص ترموفیزیکی آب در دمای ۳۰۰ K و نانوذرات Al₂O₃ و CuO در دمای مرجع در جدول (۱) درج شدهاند.

درمدل مخلوط فرض براین است که فازها در یکدیگر نفوذ نمی کنند و هر فاز میدان سرعتی مخصوص به خود را دارد. اما به جای حل معادلات انتقال به صورت جداگانه برای هر یک از فازها، از حل معادلات پیوستگی، مقدار حرکت و انرژی برای ماده مخلوط به همراه معادله کسر حجمی استفاده میشود. خواص مورداستفاده در این معادلات بین خواص سیال (فاز اولیه) و جامد (فاز ثانویه) تشکیل دهنده سوسپانسیون است. بنابراین می توان این معادلات را به شکل زیر نوشت. معادله پیوستگی مخلوط عبارت است از:

$$\frac{\partial(\rho_m V_m)}{\partial t} + \nabla(\rho_m V_m) = 0 \tag{1}$$

که در آن V_m ، بردار سرعت متوسط جرمی و ho_m چگالی مخلوط است.

$$V_m = \frac{\phi \rho_p V_p + (1 - \phi) \rho_f V_f}{\rho_m} \tag{(Y)}$$

$$\rho_m = \phi \rho_p + (1 - \phi) \rho_f \tag{(7)}$$

معادله مقدار حرکت مخلوط از مجموع معادلات مقدار حرکت منفرد همه فازها بدست می آید و می تواند به صورت زیر بیان شود:

$$\frac{\partial(\rho_m V_m V_m)}{\partial t} + \nabla(\rho_m V_m V_m) = \nabla \left[\mu_m \left(\nabla V_m + \nabla V_m^T \right) \right]$$

$$- \nabla P + \rho_m \vec{g} + \vec{F} + \nabla \left(\sum_{k=1}^n \phi_k \rho_k V_{dr,k} . V_{dr,k} \right)$$
(*)
$$\sum_{k=1}^n \phi_k \rho_k V_{dr,k} . V_{dr,k} dr$$

$$\sum_{k=1}^n \mu_k \text{ is constrained} \quad F \text{ is a standard} \quad F \text{ i$$

$$V_{dr,k} = V_{pq} - V_m \tag{(a)}$$

$$V_{pq} = V_p - V_q \tag{9}$$

رابطه بین سرعت رانشی و سرعت نسبی به شکل زیر است:

$$V_{dr,k} = V_{pq} - \sum_{k=1}^{n} \frac{\phi_k \rho_k}{\rho_m} V_{qk} \tag{(V)}$$

برای سرعت نسبی، V_{pq} در مرجع [۱۲] رابطه زیر ارائهشده است:

$$V_{pq} = \frac{\rho_p d_p^2}{18a_q f_{drag}} \frac{\rho_p - \rho_q}{\rho_p} \tag{A}$$

دراین رابطه d_p قطر ذرات فاز ثانویه a_q شتاب ذرات فاز ثانویه-است. ضریب کشش، f_{drag} ، از رابطه شیلر و نئومان (Schiller) (and Naumann) ارائه شده است[۱۳]:

$$f_{drag} = \begin{cases} 1 + 0.15 \,\mathrm{Re}^{0.087} & @\mathrm{Re} \le 10\\ 0.0183 \,\mathrm{Re} & @\mathrm{Re} \le 1000 \end{cases} \tag{9}$$

(۱۸)

$$\theta = \frac{T - T_c}{\Delta T}$$
نظر به اینکه در این مطالعه منبع حرارتی با شار حرارتی سطحی
میباشد، اختلاف دما از رابطه زیر بدست میآید:

$$\Delta T = \frac{q'L}{k_f} \tag{14}$$

۳– روش عددی و معتبر سازی نتایج

در مطالعه حاضر، محاسبات با استفاده از یک کد کامپیوتری انجام و معادلات پیوستگی، انرژی و مقدار حرکت به همراه شرایط مرزی، بوسیله روش حجمهای محدود (Finite Volumes) با سیستم شبکه جابجا شده به صورت عددی حل شده اند. برنامه کامپیوتری براساس الگوریتم سیمپلکس (Simplex) به حل همزمان معادلات انفصال میپردازد. برای گسسته سازی معادلات انرژی و مقدار حرکت از روش قانون توان (Power law) و برای معادله کسر حجمی از روش کوئیک (Quick) استفاده شده است. معیار همگرایی در این بررسی به کمتر از⁹۰۰ محدود شده است. در این مطالعه دیواره های جسم به همراه مجرای خروجی عایق، چشمه داخلی دارای شار حرارتی ثابت و سیال ورودی در دمای ۲۰۰K فرض شده اند. برای شرط هیدرودینامیکی فرض شده که هر دو فاز با توجه به عدد رینولدز ورودی با سرعت

به منظور دستیابی به شبکهبندی مناسب و مطمئن و نیز یافتن حل مستقل از شبکه، نتایج مربوط به تعیین عدد ناسلت جریان برای چند نمونه شبکهبندی مختلف با هم مقایسه شدهاند. برای شبکه بندی، هر ناحیه به صورت غیر یکنواخت مشبندی شدهاند. روش رایج این است که تعداد گرههای شبکه را افزایش داده و تأثیر آن را بر متغیرهای وابستهای همچون سرعت ، دما و عدد ناسلت جریان در نظر گرفته می شود. میزان تغییرات در این متغیرها در اثر افزایش تعداد گرهها از مرحلهای به مرحله دیگر ناچیز می شود به طوری که می توان عنوان داشت که نتایج حل شتاب a به شکل زیر است:

$$\vec{i} = \vec{g} - (V_m \cdot \nabla) V_m \tag{(1)}$$

$$\frac{\partial}{\partial t} \left(\sum_{k=1}^{n} \phi_k \rho_k E_k \right) + \nabla \cdot \sum_{k=1}^{n} \left[\phi_k \vec{V}_k \left(\rho_k E_k + \mu_k V_k \right) \right]$$
(11)
= $\nabla \cdot \left(keff \nabla T \right) + S_E$

$$E_k = h_k + \frac{P}{\rho k} + \frac{V_k^2}{2} \tag{11}$$

$$\frac{k_{eff}}{k_f} = 1 + \frac{k_p A_p}{k_f A_f} + C k_p P e \frac{A_p}{k_f A_f}$$
(17)

$$Pe = \frac{u_p d_f}{\alpha_f} u_p = \frac{2Tk_B A_p}{\pi \mu_f d_p A_f} = \frac{d_f \phi}{d_p (1 - \phi)} \tag{14}$$

در روابط فوق، d_p قطر ذرات جامد که در اینجا ۳۳ نانومتر منظور شده و d_f بیانگر قطر مولکولی سیال پایه است. u_p سرعت حرکت براونی ذرات و k_B ثابت بولتزمن (Boltzman) میباشد. C ضریبی تجربی است که بستگی به قطر نانوذرات داشته[۱۱] و و مقدار آن با توجه به قطر ۳۳ نانومتر برابر ۱۳۵۰۰ میباشد. برای محاسبه لزجت موثراز مدل کورسیون (Corcione)

$$\frac{\mu_{eff}}{\mu_f} = \frac{1}{1 - 34.87 (dp/deq)^{-0.3} \phi^{1.03}}$$
(1a)

ناسلت موضعی روی یک دیواره عمودی به صورت زیر تعریف می شود:

$$Nu_{s}(Y) = -\frac{1}{\theta_{s}(X)} \frac{\partial \theta_{s}}{\partial X}$$
(19)

$$Nu_m = \frac{\int Nu_s(Y)dY}{\int dY} \tag{1V}$$

برای تعیین ضریب انبساط حرارتی از مرجع [۱] استفاده شده-

به شبکه بندی وابسته نیست. حالبرای جستجوی شبکه بهینه و اطمینان از عدم وابستگی نتایج به اندازه شبکه، تغییرات عدد ناسلت متوسط منبع حرارتی در عدد گراشف ^۵۰۱ و عدد رینولدز ۱۰۰ برای نانوسیال آب و آلومینا با در صد غلظت حجمی ۲۰۰۵ بررسی شدهاست. که نتایج در جدول (۲) درج شدهاست، با مقایسه نتایج ارائه شده بهترین گزینه برای رسیدن به حل مستقل از شبکه و در عین حال کمترین زمان محاسبات، تراکم ۸۳×۸۰ تشخیص داده شد. همچنین در شکل (۲) پروفیل سرعت برای شبکهبندی های مختلف ارائه شده است.

به منظور اعتبارسنجی و تحقیق صحت و تعیین دقت کد مورد استفاده در این مدل سازی، به حل عددی و تحلیل یک محفظه مربعی شکل ساده با دیواره چپ گرم، دیواره راست سرد و دیواره های افقی عایق مطابق با مرجع [۱۵] است. همچنین برای اطمینان بیشتر روش عددی پیشنهادی در این پژوهش، با استفاده از نتایج شبیه سازی دیگری که تو سط علیزاده و همکاران استفاده از نتایج شبیه سازی دیگری که تو سط علیزاده و همکاران استفاده مرجع [۱۱] آب – آلومینا می باشد. اعداد ناسلت متو سط حاصل از دو مسئله فوق به تر تیب در جدول (۳) و شکل های (۳) و (۴) ارائه شده است. با بررسی این نتایچ مشاهده می شود که هردومورد تطابق بسیار خوبی بین نتایج حاضر و نتایج مراجع و جود دارد.

۴- بررسی نتایج

شکل (۵) خطوط جریان را در رینولدزهای ۱۰۰ و ۵۰۰ نشان میدهد. بطوریکه از شکل ملاحظه می شود، خطوط جریان در رینولدز ۱۰۰ در حالت آب خالص و نانوسیال آب–آلومینا مشابه میباشند ولی در رینولدز ۱۰۰ گردابه های ایجادشده در حالت نانوسیال تاحدی کوچکتر از آب خالص می باشد زیرا جریان نانوسیال تمایل بیشتری به حرکت خزشی داشته و بهتر به

عمق محفظه نفوذ کرده و مانع از تشکیل گردابههای بزرگ می-شود. شکل خطوط جریان در رینولدز ۵۰۰ بهکلی نسبت به رینولدز ۱۰۰ تغییر کرده و شکل خطوط جریان در این حالت بسیار شبیه به شکل خطوط درون محفظه خالی تهویه شدهاست. با توجه به وجود فین در دو طرف منبع حرارتی گردابههایی در بالا و پایین منبع ایجاد شدهاست.

شکل (۶) خطوط دما ثابت را در رینولدزهای ۱۰۰ و ۵۰۰ و در گراشف ^۵۰۰ نشان میدهد. مطابق شکل، مقادیر دمایی این خطوط نشانگر بهبود انتقال حرارت محفظه در اثر استفاده از نانوسیال آب–آلومینا است. در رینولدز ۱۰۰برخی از خطوط دما ثابتی که منبع حرارتی را دور زدتد، تا دهانه خروجی کشیده شدهاند. در رینولدز ۵۰۰ شکل خطوط بهطور کامل تغییر کرده بطوری که توزیع خطوط دماثابت پیرامون منبع حرارتی بصورت مدورتر ومنظم تر درآمدهاند.

شکلهای (۷) و (۸) تغییرات عدد ناسلت متوسط را در رینولدزهای ۱۰۰ و ۵۰۰ نشان میدهند. مطابق این شکلها روند صعودی عدد ناسلت متوسط بهازای افزایش غلظت را میتوان -دید. در رینولدز ۱۰۰ فزایش عدد گراشف موجب افزایش عدد ناسلت شده ولى در رينولدز ۵۰۰ اين روند برعكس ميباشد. به-عنوان مثال در رینولدز ۱۰۰ و در گراشف ۲۰۴در حالت آب خالص عدد ناسلت متوسط برابر ۸۴/۱۶ و در غلظت ۰۵/۰ به عدد ۹۶/۱۷ رسیده است. (۶۵/۶٪ افزایش). در رینولدز ۵۰۰ و در گراشف ۲۹/۱۷ در حالت آب خالص ناسلت برابر ۳۹/۱۷ ودر حالت غلظت ۰۵/۰ برابر ۳۵/۱۸ می باشد (۵۲/۵٪ افزایش). در این رینولدز برخلاف رینولدز ۱۰۰ افزایش گراشف سبب کاهش ناسلت شدهاست.بهعنوان مثال در در گراشف ۱۰^۵ و در غلظت ۰۵/۰ عدد ناسلت برابر ۲۵/۱۸ ودر گراشف ۱۰^۳ برابر ۴۲/۱۸ بوده که این نشانی از کاهش عدد ناسلت به ازای افزایش عدد گراشف جريان مي باشد. البته مطابق شکل (۵) همانطوريکه قبلاً نیز اشاره رفت خطوط جریان در عدد رینولدز ۵۰۰ تشکیل

گردابههایی بزرگ نسبت به عدد رینولدز ۱۰۰ میباشیم. این گردابهها مانعی برای انتقال حرارت از منبع میباشند. در این جا میتوان به حضور فین در بهبود انتقال حرارت اشاره داشت. به-عنوان مثال در رینولدز ۱۰۰ و در گراشف ^۱۰۴ برای آب خالص ناسلت متوسط در حالت بدون فین برابر با ۱۴/۸ و در حالت با فین برابر با ۱۲/۱۷ که ۱۴/۹۳ درصد افزایش ناسلت قابل مشاهده است.

در شکلهای (۹) و (۱۰)، دمای بیشینه محفظه را در رینولدزهای ۱۰۰ و ۵۰۰ و در گراشفهای مختلف بررسی شده است. بطوريكه قبلاً اشاره شد، افزايش غلظت نانوذرات سبب بهبود انتقال حرارت شد، و یا به عبارتی براساس شکل با افزایش غلظت نانوذرات دماي بيشينه محفظه كاهش يافتهاست. مطابق شکل (۹) با افزایش گراشف دمای بیشینه محفظه کاهش مییابد که این عامل مناسبی در بهبود انتقالحرارت میباشد. البته این نتیجه قبلاً از شکل (۷) استخراج شده بود، به گونهای که با افزایش عدد گراشف، عدد ناسلت متوسط افزایش یافته بود. مطابق شکل (۱۰) ، افزایش عدد رینولدز جریان که باعث افزایش انتقال حرارت جابجایی اجباری می باشد، خود عامل مناسبی در کاهش دمای محفظه نسبت به عدد رینولدز پایینتر میباشد. ولی بطوریکه از شکل پیدا است، بر خلاف شکل (۹) افزایش عدد گراشف سبب افزایش دمای محفظه می شود. در اعداد رينولدزهاى بالا افزايش گراشف سبب افزايش جابجايي طبیعی در محفظه شده که این افزایش سبب تضعیف جابجایی مخلوط شده و مقدار آن را روی منبع حرارتی کاهش میدهد. بطوریکه در شکل (۸) مشاهده شد، افزایش عدد گراشف سبب كاهش عدد ناسلت متوسط منبع حرارتي شد. برهمين اساس افزایش عدد گراشف در اعداد رینولدز بالا عامل مناسبی برای بهبود انتقال حرارت در محفظه نمیباشد.

در شکلهای (۱۱) و (۱۲) به بررسی توزیع ناسلت موضعی روی دیوارههای افقی و عمودی منبع حرارتی برای آب و

نانوسیال آب-آلومینا در عدد رینولدز ۱۰۰ و عدد گراشف ^۱۰۰ پرداخته شده است. شکل (۱۱) مربوط به توزیع ناسلت روی دیوارههای افقی و شکل (۱۲) مربوط به توزیع ناسلت روی دیوارههای عمودی متبع است.

براساس نمودارهای نشان داده شده در این شکلها، استفاده از نانوسیال موجب افزایش ناسلت در روی تمام دیوارههای منبع حرارتی شدهاست. همچنین توزیع ناسلت روی دیوارههای جنوبی و غربی نسبت به دیوارههای شمالی و شرقی بیشتر است. دیوارههای غربی و جنوبی در معرض مستقیم جریان قرار داشته که این عامل مناسبی برای جریان بهتر و آزادانه سیال بر روی این دیوارهها بوده که خود عامل بسیار موثر بر روی ناسلت موضعی این دیوارهها بوده است.

با توجه به اینکه دیوارههای شرقی و شمالی در معرض مستقیم جریان قرار نداشته، نه تنها ناسلت موضعی این دیوارهها کمتر از سایر دیوارهها بوده، بلکه دمای سیال هم در این نقاط بالاتر از سایر نقاط بوده است. . با مشاهده خطوط جریان و دما ثابت بهتر می توان به این موضوع پی برد.

در شکلهای (۱۳) و (۱۴) به بررسی ناسلت موضعی روی دیوارههای افقی و عمودی برای آب و نانوسیال آب-آلومینا در عدد رینولدز ۵۰۰ و عدد گراشف ^۵۰۱ پرداخته شده است. شکل (۱۳) مربوط به بررسی ناسلت موضعی روی دیوارههای افقی منبع و شکل (۱۴) مربوط به بررسی ناسلت موضعی روی دیوارههای عمودی منبع است. با توجه به شکل (۱۳) توزیع ناسلت در نقاط ابتدایی دیوارههای بالایی و پایینی منبع در حالت ناسلت در نقاط ابتدایی دیوارههای بالایی و پایینی منبع در حالت این دیوارهها در حالت نانوسیال بیشتر از حالت سیال خالص میشود. مطابق شکل توزیع ناسلت (با صرف نظر از قسمت ابتدایی) دیواره پایینی از بالایی بیشتر بوده که با توجه به مطالب اشاره شده در فوق، دیواره پائینی در تماس مستقیم جریان سیال قرار داشته که همین عامل اساسی در بهبود عدد ناسلت در این

دیواره میباشد. نانوسیال سبب افزایش جابجایی طبیعی شده با توجه به شکل خطوط جریان در رینولدز ۵۰۰ گردابههایی بزرگ در اطراف منبع بوجود آمده و به طور کلی الگوی جریان نسبت به رینولدز پایین عوض شده است. در قسمتهایی از دیواره که جهت جابجایی طبیعی با جهت جابجایی اجباری همجهت بوده نانوسیال عملکردی بهتر نسبت به سیال خالص دارا میباشد در غیر این صورت عملکرد سیال خالص بهتر میباشد.

با توجه به شکل (۱۴) توزیع ناسلت در دیواره سمت راست در حالت نانوسیال دارای مقادیری بالاتری نسبت به آب خالص میباشد ولی در دیواره سمت چپ توزیع ناسلت در بیشتر نقاط در حالت آب خالص نسبت به نانوسیال بیشتر میباشد. با توجه به موارد اشاره شده در فوق در دیواره سمت راست جریان جابجایی طبیعی هم جهت با جابجایی اجباری بوده در نتیجه عملکرد نانو سیال نسبت به سیال خالص بهتر میباشد ولی در اکثر نقاط دیواره سمت چپ جابجایی طبیعی خلاف جهت جابجایی اجباری بوده که درنتیجه عملکرد سیال خالص از نانوسیال بهتر بوده است.

۱–۴– تاثیرات نوع نانوسیال

در این قسمت دونوع نانوسیال متفاوت مورد بررسی قرار گرفته است. اگرچه هردوی این نانوسیالات در بهبود انتقال حرارت محفظه نقش موثری دارند ولی تفاوت قابل توجهی در میزان افزایش انتقال حرارت وجود دارد.

شکل (۱۵) عدد ناسلت متوسط منبع حرارتی را برای دو نانوسیال آب – اکسید مس و آب – آلومینا نشان می دهد. نمودارهای این شکل برای عدد رینولدز ۱۰۰ و اعداد گراشف ۱۰^۳، ۱۰^۴ و ^۵۰۱ حاصل شده است. مقادیر ناسلت متوسط نانوسیال آب – اکسید مس دارای مقادیر بیشتری نسبت به آب– آلومینا دارد. به عنوان مثال عدد ناسلت متوسط آب خالص در گراشف ^{۱۰}۰ برابر ۱۸ و در حالت اکسیدمس در غلظت ۱۰/۰

برابر ۲۲/۴۳ که معادل ۲۴/۶۱٪ افزایش ناسلت را نشان می دهد در حالی که برای نانوسیال آب – آلومینا در غلظت ۰/۵۰ برابر ۱۸/۸۵ که معادل ۴/۷۲٪ افزایش ناسلت است. این میزان افزایش بطور عمومی برای بقیه مقادیر دیگر اعداد گراشف و رینولدز دیده می شود که نشان دهنده تاثیر نوع نانوسیال در نحوه انتقال حرارت می باشد.

با توجه به خواص ارائه شده در جدول (۱) ضریب هدایت حرارتی اکسیدمس تقریبا معادل ۹/۱ برابر آلومینا است. از آنجا که یکی از علل افزایش نرخ انتقال حرارت در نانوسیالها بالا بودن ضریب هدایت حرارتی نانوذرات میباشد، با توجه به بالا بودن ضریب هدایت حرارتی نانو ذره اکسیدمس، در نتیجه بهبود انتقال حرارتی بیشتری نسبت به آلومینا دارد.

شکل (۱۶) دمای بیشینه محفظه را به ازای غلظتهای مختلف نانوسیال در عدد رینولدز ۱۰۰نشان میدهد. بطوریکه مشاهده میشود دمای بیشینه محفظه در اثر بکارگیری نانوذرات اکسیدمس کاهش بیشتری نسبت به آلومینا دارد. بطوریکه در فوق اشاره شد، در اثر استفاده اکسیدمس بهبود انتقال حرارت یا به عبارتی افزایش ناسلت نسبت به آلومینا خواهد داشت. پس استفاده از نانو ذرات اکسید مس کارایی بهتری در بهبود انتقال حرارت و کاهش دمای بیشینه محفظه نسبت به آلومینا دارد.

۴-۲- بررسی موقعیتهای مختلف منبع

هدف از ارائه این بخش انتخاب موقعیت مناسب منبع می-باشد. معیار این انتخاب بررسی دمای بیشینه محفظه بوده -بطوریکه موقعیتی که درآن دمای بیشینه کمترین مقدار را دارا باشد موقعیت مناسب میباشد.

قرار دادن منبع داخلی در موقعیتی که در معرض بهتر نانوسیال قرار گیرد حائز اهمیت میباشد. زیرا در حالتی که منبع حرارتی در مرکز محفظه قرار داشت عمده حجم نانوسیال

ورودی بدون تاثیر مستقیم بر چشمه حرارتی، محفظه را ترک میکند.

شکل(۱۷) خطوط جریان و دماثابت سیال خالص و نانوسیال آب– آلومینا در عدد رینولدز ۱۰۰ و گراشف^۵۰۰ برای چهار موقعیت منبع حرارتی نشان میدهد.

با توجه به شکل (۱۷-الف) منبع در مسیرجریان قرارداشته که خود این عامل سبب بهبود در انتقال حرارت و کاهش دمای محفظه میگردد. باتوجه به شکل خطوط جریان، در این حالت گردابههایی در قسمت چپ محفظه ایجاد میشود و خطوط دماثابت، این خطوط منبع را احاطه کردهاند.

در شکل (۱۷–ب) عمده خطوط جریان از کنار منبع عبور کرده و مقدار ناچیزی از سمت چپ آن عبور کرده و گردابههایی در زیرآن تشکیل شده است. خطوط دمایی آن برخلاف مورد قبل اطراف منبع را احاطه نکرده و علت اصلی آن مربوط به محل قرارگیری منبع میباشد.

درشکل (۱۷-ج) سیال در ابتدای ورود به محفظه با منبع مواجه شده درنتیجه سیال از قسمت پایین و چپ منبع عبور می-کند. مطابق شکل خطوط دما ثابت، این خطوط تا خروجی محفظه کشیده شده و با توجه به موقعیت منبع قسمت پایین و چپ آن که در مسیر مستقیم جریان قراردارد خنکتر میباشد.

شکل (۱۸) خطوط جریان و دماثابت سیال خالص و نانوسیال آب- آلومینا در عدد رینولدز ۵۰۰ و گراشف ^۵۰۰ برای چهار موقعیت منبع حرارتی نشان میدهد.

در موقعیت شکل (۱۸-الف) در این حالت در درون محفظه گردابههایی تشکیل شده و با توجه به موقعیت منبع جریان کل جسم را فراگرفته و خطوط دمایی اطراف جسم را احاطه کرده-اند.

در موقعیت شکل (۱۸–ب) عمده جریان از قسمت پایین جسم عبور کرده و گردابههایی در اطراف ایجاد شدهاست.

خطوط دمایی بر خلاف حالت عدد رینولدز ۱۰۰ اطرافجسم را احاطه کردهاست.

در موقعیت شکل (۱۸-ج) با توجه به اینکه جسم درمسیر ورودی جریان قرار دارد، عمده جریان ازقسمت پایین و چپ جسم عبور کرده و خطوط دما ثابت اطراف جسم را احاطه کرده و تا خروجی محفظه کشیده شدهاست.

درموقعیت شکل (۱۸– د) قسمت عمده جریان از بالای جسمعبورکرده و خطوط دمایی اطراف جسم را احاطه کرده و تا خروجی ادامه دارد.

در جدول(۴) نتیجه بررسی دمای بیشینه محفظه در موقعیتهای اشاره شده درج شده که براساس آن موقعیت مناسب منبع شناسایی می شود. با توجه به جدول بهترین موقعیت (الف) یا به عبارتی گوشه سمت راست و بالا بوده که در حالت سیال خالص دمای بیشینه برابر ۱۹۸۶/۰۰ و در حالت استفاده از نانوسیال به ۲۳۵۴/۰۰ کاهش یافته است. در موقعیت (ب) دمای محفظه بیشترین مقدار است. به عبارتی در حالت سیال خالص ۱/۸۳۷۰ بوده که نسبت به موقعیتهای مختلف دارای بیشترین مقدار دما است.

در جدول (۵) مشابه مورد قبل هدف تعیین موقعیت مناسب در عدد رینولدز ۵۰۰ میباشد. در اینجا هم بهترین موقعیت گوشه سمت راست و بالا بوده که در حالت سیال خالص دمای بیشینه برابر ۱۱۲۹/۰ و در حالت نانوسیال برابر ۲۰/۰۰۶۲۷ می-باشد. در موقعیت (ب) دمای محفظه دارای بیشترین مقدار می-باشد. مطابق شکلهای ارائه شده، در موقعیت (ب) یا به عبارتی اشد. مطابق شکلهای ارائه شده، در موقعیت (ب) یا به عبارتی دوشه سمت چپ و بالا، جریان سیال تماس کمتری با منبع داشته که این عامل اصلی در نامناسب بودن این موقعیت در هر دو عدد رینولدز میباشد.

با قرار دادن منبع حرارتی در گوشه سمت راست و بالای محفظه الگوی توزیع دما اطراف منبع حرارتی بسیار منظم شده و منبع حرارتی به صورت یکنواخت تر خنک می شود. دمای بیشینه

محفظه در اثر افزایش رینولدز جریان کاهش مییابد. افزایش شدت جریان و در پی آن ازدیاد انتقال حرارت جابجایی اجباری صورت می گیرد.

به عنوان مثال دمای بیشینه محفظه در حالتیکه منبع حرارتی در گوشه سمت راست و بالا بوده برای عدد رینولدز ۱۰۰ و در حالت استفاده از نانوسیال برابر ۲۳۵۴/۰ و در حالت سیال خالص برابر ۲۳۶۸۶/۰ بوده که این مقدار برای عدد رینولدز ۵۰۰ و در حالت استفاده از نانوسیال برابر ۲۰۲۲/۰ و در حالت سیال خالص برابر ۲۱۱۲۹/۰ میباشد. این مقادیر نشان از کاهش دمای بیشینه محفظه در رینولدز بالاتر بوده که هرچه رینولدز بالاتر باشد به علت افزایش انتقال حرارت اجباری دمای بیشینه محفظه کاهش بیشتری دارد.

۵- نتیجه گیری

در تحقیق حاضر انتقال حرارت جابجایی نانوسیال در محفظه در حال تهویه با حضور مانع داخلی به صورت مدل دو فازی مخلوط بررسی شد. موارد زیر به عنوان نتایج این تحقیق بیان می گردد:

افزایش غلظت نانوذرات، موجب کاهش دمای بیشینه محفظه می شود. در عدد رینولدز پایین با افزایش عدد گراشف دمای بیشینه محفظه کاهش می یابد که این عامل مناسبی در بهبود انتقال حرارت می باشد. افزایش عدد رینولدز جریان که باعث افزایش انتقال حرارت جابجایی اجباری می باشد، خود عامل مناسبی در کاهش دمای محفظه نسبت به عدد رینولدز پایین تر می باشد. ولی برخلاف عدد رینولدز پایین افزایش عدد گراشف می باشد. ولی برخلاف عدد رینولدز پایین افزایش عدد گراشف می افزایش عدد گراشف مده است. در اعداد رینولدز بالا افزایش عدد گراشف سبب افزایش جابجایی طبیعی در محفظه شده که این افزایش سبب تضعیف جابجایی نانوسیال شده و مقدار آن را روی منبع حرارتی کاهش می دهد. برهمین اساس به ازای افزایش عدد گراشف در اعداد رینولدز بالا عدد ناسلت متوسط جریان کاهش می یابد.

الگوی جریان ایجاد شده در محفظه تاثیر قابل توجهی در خنک کاری منبع حرارتی دارد. بنابراین دو عامل عدد رینولدز و موقعیت منبع حرارتی دارای اهمیت هستند. همان گونه که اشاره شد، موقعیتی که در آن دمای بیشینه محفظه کمترین مقدار را دارا باشد، مناسب میباشد.

نوع نانوذرات به کاررفته در نانوسیال از جمله عوامل مهم در انتقالحرارت درون محفظه محسوب می شود. در این تحقیق استفاده از نانوسیال آب – اکسیدمس نتایج بهتری نسبت به نانوسیال آب – آلومینا به همراه داشت. مقادیر عدد ناسلت متوسط نانوسیال آب – اکسیدمس دارای مقادیر بیشتری نسبت به آب-آلومینا دارد

همانگونه که در فوق اشاره شد، موقعیتی که در آن دمای بیشینه محفظه کمترین مقدار را دارا باشد، مناسب میباشد. با توجه به بررسی موقعیتهای مختلف منبع بهترینموقعیت در هر دو عدد رینولدز ۱۰۰ و ۵۰۰ گوشهسمت راست و بالا میباشد. در این موقعیت دمای بیشینه محفظه کمترین مقدار را دارا می-باشد.

A

а	(m/s) شتاب ($m/\mathrm{s})$
b	طول چشمه(m)
С	طول فين(m)
c_p	گرمای ویژه(J/k <i>g.k</i>)
d	قطر(m)
\mathbf{f}_{drag}	ضريب درگ
Gr	عدد گراشف
g	شتاب گرانش([*] (m/s)
Н	ارتفاع ديواره عمودي(m)

مساحت (m)

- (W/m.k) ضريبهدايت حرارتي K
 - ثابت بولتزمن K_B

[3] Putra, N., Roetzel, W. and Das, S. K., (2003), "Natural Convection of Nano-Fluids", Heat and Mass Transfer 39: 775-784.

[4] Ho, C. J., Liu, W. K., Chang, Y. S. and Lin, C.C., (2010), "Natural Convection Heat Transfer of Alumina- Water Nanofluid in Vertical Square Enclosures: An Experimental Study", Int. J. of Thermal Sciences 49: 1345-1353.

[5] Shahi, M., Mahmoudi, A. H. and Talebi, F., (2009), "Numerical Study of Mixed Convective Cooling in a Square Cavity Ventilated and Partially Heated From the Below Utilizing Nanofluid", Int. Communications in Heat and Mass Transfer 37: 201-213.

[6] Brinkman, H.C. (1952), "The Viscosity of Concentrated Suspensions and Solutions", J. of Chemistry and Physics 20: 571.

[7] Patel, H. E., Pradeep, T., Sundararajan, T., Dasgupta, A., Dasgupta, N. and Das S. K., (2005), "A Micro-Convection Model for Thermal Conductivity of Nanofluid", Pramana- J. Phys65: 863-869.

[8] Abu-Nada, E., and Oztop, H. F., (2009), "Effects of Inclination Angle on Natural Convection in Enclosures Filled with Cu-Water Nanofluid", Int. I. Heat and Fluid Flow 30:669–678.

[9] Aminossadati, S. M. and Ghasemi, B., (2009), "Natural Convection Cooling of a Localized Heat Source at the Bottom of a Nanofluid-filled enclosure", European J. of Mechanics, B/Fluids 28:630-640.

[10] Mahmoudi, H., Shahi, M., Honarbakhsh Raouf, A. and Ghasemian, A., (2010), "Numerical Study of Natural Convection Cooling of Horizontal Heat Source Mounted in a Square Cavity Filled with Nanofluid", Int. Communications in Heat and Mass Transfer 37:1135–114.

L طول افقى حفره(m) Nu

عدد ناسلت

عدد پکلت Pe

عدد رايلي Ra

عدد رينولدز Re

Т (k)دما

Vسر عت(s /m

علايم يوناني

β ضريب انبساط حرارتي (١/k) لزجت ديناميكي(kg/m.s) μ

> دمای بی بعد θ

چگالی (*kg/m^r)* ρ

کسر حجمی ذرہ Φ

5.11

زيرنويسها

۷- مراجع

[1] Khanafer, K., Vafai, K. and Lightstone, M., ("Buoyancy-Driven ۲۰۰۳), Heat Transfer Enhancement in a Two-Dimensional Enclosure Utilizing Nanofluids", Int. J. of Heat and Mass Transfer 46: 3639-3653.

[2] Hwang, K. S., Lee, J. H. and Jang, S. P., (2007), "Buoyancy-Driven Heat Transfer of Water-Based Al₂O₃ Nanofluids in a Rectangular Cavity", Int. J. of Heat and Mass Transfer 50: 4003-4010.

•/•٣۶٨۶	•/•1804	الف
• / ۸۳۷ • ۱	•/٨٣۶۴١	ب
• / ٣ ۴ ٣ ٨ ۴	•/٢٨٩۴۶	ج
•/۶۸۲۵٩	•/۶۶۹۵۶	د

جدول(۵): مقایسه نتایج محاسبه دمای بیشینه محفظه (Re=۵۰۰)

θmax Ø=•/•	θmax Ø=•/•۵	موقعيت متبع
•/•1179	·/··۶۲٧	الف
·/۶۳۳1A	•/09494	ب
./. ٣.0	•/•1977	5
•/14808	·/1741V	د

- [12] Manninen, M., Taivassalo, V. and Kallio, S., (1996), "On the Mixture Model for Multiphase Flow", Technical Research Center of Finland 288: 9–18.
- [13] Schiller, L. and Naumann A., (1935), "A Drag Coefficient Correlation", Zeitschrift Des Vereines Deutscher. Ingenieure 77: 318– 320.
- [14] Corcione, M., (2010), "Heat Transfer Features of Buoyancy-Driven Nanofluids Inside Rectangular Enclosures Differentially Heated at the Side walls", Int. J. of Thermal Sciences 49: 1536-1546.
- [15] De Vahl Davis, G., (1983), "Natural Convection of Air in a Square Cavity, a Benchmark Numerical Solution", Int. J. of Numerical Methodology Fluids, 3: 249–264.

جدول(۱): خواص ترمو فيزيكي [۱۱]

آلومينا	آب	خواص ترموفيزيكي
٧۶۵	4114	<i>Cp(</i> J/Kg.K <i>)</i>
٣٩٧.	99V/1	<i>ρ(</i> Kg/m3)
۴.	•/91٣	<i>k(</i> W/m.K)
• /\\	17	$\beta \times 10^5$ (1/K)

استقلال شبكه	ارزيابى	جدول(٢):
--------------	---------	----------

Nu _m	تعداد نقاط
19/20080	47×4V
11/98008	83×90
11/10008	$\wedge \cdot \times \wedge \Upsilon$
14/40110	۹۴×۹۸

Ra=\.'	Ra=1.°	Ra=\.*	Ra=\."	
٩/•٨٨	8.4/4	۲/۲۴۸	1/11A	كارحاضر
٨/٧٩٩	4/219	7/748	1/11A	ديويس[١۵]

جدول(۴): مقایسه نتایج محاسبه دمای بیشینه محفظه (Re=۱۰۰)

<i>θтах</i>	<i>Өтах</i>	· · · ·
Ø=•/•	$Ø=\cdot/\cdot \Delta$	موقعيت منبع

شکل (۱): هندسه مساله مورد بررسی

شکل (۲): توزیع سرعت افقی در مقطع میانی محفظه برای شبکه-بندیهای مختلف

شکل (۶): مقایسه خطوط دما ثابت بین سیال خالص و نانوسیال در اعداد رینولدز مختلف

شکل (۱۰): تغییرات دمای بیشینه محفظه به ازای غلظتهای مختلف آب- آلومینا برای (Re=۵۰۰)

شکل (۱۱): توزیع ناسلت روی دیوارههای افقی منبع حرارتی در Re=۱۰۰ و ه.۱۰

شکل (۱۲): توزیع ناسلت روی دیوارههای عمودی منبع حرارتی در ۴۰۰ - Re و ۴۰۰ - Gr

شكل (۷): تغييرات ناسلت متوسط منبع براي (Re=۱۰۰)

شکل (۸): تغییرات ناسلت متوسط منبع برای (۰۰ Re=۵)

شکل (۹): تغییرات دمای بیشینه محفظه به ازای غلظتهای مختلف

آب- آلومینا برای (Re=۱۰۰)

شکل (۱۵): مقایسه ناسلت متوسط منبع حرارتی برای نانوسیالهای آب-آلومینا و آب–اکسید مس در ۱۰۰ =Re

شکل (۱۶): مقایسه دمای بیشینه محفظه برای نانو سیالهای آب آلومینا و آب –اکسید مس در ۱۰۰=Re

شکل (۱۳): توزیع ناسلت روی دیوارههای افقی منبع حرارتی در Re=۵۰۰ و Gr =۱۰^۵

 $Gr = 1 \cdot \delta e Re = \delta \cdot \cdot$

شکل (۱۷): مقایسه خطوط دماثابت و جریان سیال خالص و نانوسیال آب- آلومینا در ۱۰۰-Re و Gr =۱۰ برای موقعیتهای مختلف منبع حرارتی

شکل (۱۸): مقایسه خطوط دماثابت و جریان سیال خالص و نانوسیال آب- آلومینا در Re=۵۰۰ و Gr =۱۰° برای موقعیتهای مختلف منبع حرارتی